

TOTO

‘Oku fakatonuhia ‘i tau‘atāina ia ‘i he‘ene ‘alo‘ofá ‘i he huhu‘i ‘a ia ‘oku ‘ia Kalaisi Sīsuú: ‘A ia kuo tuku ‘e he ‘Otuá ke hoko ko e kikite ‘i he tui ki hono ta‘ata‘á, ke fakahā ‘a ‘ene mā‘oní‘oní ki he fakamolemole ‘o e ngaahi angahala kuo ‘osí, ‘i he kātaki ‘a e ‘Otuá; Ke fakahā, ‘oku ou pehē, ‘i he taimí ni ko ‘ene mā‘oní‘oní: koe‘uhí ke totonu ia, pea ke fakatonuhia ‘i ia ‘e ia ‘oku tui kia Sīsuú. Loma 3:24-26

Pea pehē ‘e ia, Ko e hā e me‘a kuó ke fai? ‘oku tangi kiate au ‘a e le‘o ‘o e toto ‘o ho tokouá mei he kelekelé. Pea ko ‘eni kuo fakamala‘ia‘i koe mei he kelekelé, ‘a ia kuó ne fakaava hono ngutú ke ma‘u ‘a e toto ‘o ho tokouá mei ho nimá; Senesi 4:10-11

Ka ko e kakano mo hono mo‘ui ‘o iá, ‘a ia ko hono totó, ‘e ‘ikai te mou kai. Pea ko e mo‘oni te u fie ma‘u ‘a homou toto ‘o ho‘omou mo‘uí; te u ‘ahi‘ahi‘i ia ‘i he nima ‘o e manu kotoa pē, pea ‘i he nima ‘o e tangatá; te u fie ma‘u ‘a e mo‘ui ‘a e tangatá ‘i he nima ‘o e tokoua kotoa pē. ‘A ia ‘e lilingi ‘a e toto ‘o e tangatá, ‘e lilingi ‘i he tangatá ‘a hono totó: he na‘á ne ngaohi ‘a e tangatá ‘i he tatau ‘o e ‘Otuá. Senesi 9:4-6

Pea pehē ange ‘e Lūpeni kiate kinautolu, ‘Oua ‘e lilingi toto, kae lī ia ki he luo ko ‘eni ‘oku ‘i he feitu‘u maomaonganoá, pea ‘oua ‘e ala ki ai ha nima; koe‘uhí ke ne si‘aki ia mei honau nimá, kae toe tukuange ia ki he‘ene tamaí. Pea pehē ‘e Siuta ki hono kāingá, Ko e hā hono ‘aonga ‘o kapau te tau tāmata‘i hotau tokouá, mo fufuu‘i hono totó? Pea nau to‘o ‘a e kote ‘o Siosefá ‘o tāmata‘i ha ki‘i tamasi‘i ‘o e fanga kosí, pea unu ‘a e kofú ‘i he totó; Senesi 37:22, 26,31

Pea lea ‘a Lūpeni kiate kinaua, ‘o pehē ange, ‘Oua na‘á ku lea kiate kimoua, ‘o pehē, ‘Oua na‘á ke fai angahala ki he tamasi‘í; pea ‘ikai te mou fie fanongo? ko ia, vakai, ‘oku ‘aonga foki ‘a hono totó. Senesi 42:22

Ko Siuta ko e sipi ‘a e laione: mei he mo‘ulaloa, ‘e hoku foha, ‘oku ke ‘alu hake: na‘a ne tulolo hifo, ‘o ne sea ‘o hange ha laione, pea hange ha laione motu‘a; ko hai te ne rouse hake ia? ‘E ‘ikai ‘alu ‘a e tokotoko fakatu‘í mei Siuta, pe ko ha tokotaha foaki fono mei hono va‘é, kae ‘oua ke ha‘u ‘a Sailo; pea ‘e hoko kiate ia ‘a hono tñaki fakataha ‘o e kakaí. Nono‘o ‘ene foaló ki he vainé, pea mo e ‘a ‘o ‘ene ‘así ki he vaine mahu‘ingá; na‘á ne fō hono ngaahi kofú ‘i he uaine, mo hono kofú ‘i he toto ‘o e kãlepí: ‘e kula hono matá ‘aki ‘a e uaine, pea hinehina hono nifó ‘aki ‘a e hu‘akau. Senesi 49:9-12

Pea ‘e hoko ‘o pehē, kapau ‘e ‘ikai te nau tui foki ki he ongo faka‘ilonga ko ‘ení, pe tokanga ki ho le‘ó, ke ke to‘o ‘a e vai ‘o e vaitafé, ‘o lilingi ki he fonua mōmoá: pea ko e vai ko ia te ke ‘ave mei he vaitafé ‘e hoko ia ko e toto ‘i he funga fonua mōmoá. ‘Ekesotosi 4:9

‘Oku folofola peheni ‘e he ‘Eikí, Te ke ‘ilo ‘i he me‘á ni ko au ko e ‘Eikí: vakai, te u taa‘i ‘aki ‘a e tokotoko ‘a ia ‘oku ‘i hoku nimá ‘i he ngaahi vai ‘oku ‘i he vaitafé, pea ‘e lilii ia ke toto. Pea ko e ika ‘oku ‘i he vaitafé ‘e mate, pea ‘e namukū ‘a e vaitafé; pea ‘e kava mālohi ‘a e kau ‘Isipité ke inu ‘i he vai ‘o e vaitafé. Pea na‘e folofola ‘a e ‘Eikí kia Mōse, Pehē kia ‘Ēlone, To‘o ho tokotokó, pea mafao atu ho nimá ‘i he funga ‘o e ngaahi vai ‘o ‘Isipité, ‘i honau ngaahi vaitafé, ‘i honau ngaahi vaitafé, pea ‘i he‘enau ngaahi ano vai kotoa pē, koe‘uhi ke nau hoko ko e toto; pea ke ‘i ai ‘a e toto ‘i hono kotoa ‘o e fonua ko ‘Isipité, ‘i he ngaahi ipu ‘o e ‘akaú, pea ‘i he ngaahi ipu maká fakatou‘osi. Pea na‘e fai pehē ‘a Mōse mo ‘Ēlone, ‘o hangē ko e fekau ‘a e ‘Eikí; peá ne hiki hake ‘a e va‘akaú, ‘o taa‘i ‘a e ngaahi vai ‘a ia na‘e ‘i he vaitafé, ‘i he ‘ao ‘o Feló, pea ‘i he ‘ao ‘o ‘ene kau tamaio‘eikí; pea na‘e lilii ‘a e ngaahi vai kotoa pē na‘e ‘i he vaitafé ‘o toto. Pea na‘e mate ‘a e ika na‘e ‘i he vaitafé; pea na‘e namua‘a ‘a e vaitafé, pea na‘e ‘ikai fa‘a inu ‘e he kau ‘Isipité ‘a e vai ‘o e vaitafé; pea na‘e ‘i ai ‘a e toto ‘i hono kotoa ‘o e fonua ko ‘Isipité. ‘Ekesotosi 7:17-21

Pea te nau to‘o ‘a e totó, ‘o taa‘i ia ‘i he pou ‘e uá pea ‘i he pou matapā ‘i ‘olunga ‘o e ngaahi falé, ‘a ia te nau kai ai ia. Pea ‘e hoko ‘a e totó kiate kimoutolu ko ha faka‘ilonga ki he ngaahi fale ‘oku mou ‘i ai: pea ‘o ka u ka mamata ki he totó, te u fakalaka ‘iate kimoutolu, pea ‘e ‘ikai ‘iate kimoutolu ‘a e mahaki faka‘auhá ke faka‘auha ‘a kimoutolu, ‘o ka u ka taa‘i ‘a e fonua ko ‘Isipité. Pea te mou to‘o ha hyssop, ‘o unu ia ‘i he toto ‘oku ‘i he bason, ‘o taa‘i ‘a e lintel mo e ongo pou ‘aki ‘a e toto ‘oku ‘i he bason; pea ‘e ‘ikai hū ki tu‘a hamou taha ‘i he matapā ‘o hono falé ‘o a‘u ki he pongipongí. He ‘e fou atu ‘a e ‘Eikí ke taa‘i ‘a e kau ‘Isipité; pea ‘o ka ne ka mamata ki he ta‘ata‘á ‘i he funga maká, pea ‘i he pou ‘e ua ki he tafa‘akí, ‘e hā‘ele atu ‘a e ‘Eikí ‘i he matapaá, pea ‘e ‘ikai te ne tuku ke hū mai ‘a e fai faka‘auhá ki homou ngaahi falé ke taa‘i ‘a kimoutolu. ‘Ekesotosi 12:7, 13, 22-23

Kapau ‘e ‘ilo ‘oku maumau ha taha kaiha‘a, pea te‘ia ke ne mate, ‘e ‘ikai ke lilingi ha toto koe‘uhi ko ia. Kapau ‘e hopo hake ‘a e la‘aá kiate ia, ‘e lilingi ‘a e toto koe‘uhi ko ia; he ‘oku totonu ke ne fai ha totongi huhu‘i kakato; kapau ‘e ‘ikai te ne ma‘u ha me‘a, ‘e toki fakatau atu ia ki he‘ene kaiha‘a. ‘Ekesotosi 22:2-3

‘Oua na‘a ke ‘oatu ‘a e toto ‘o ‘eku feilaulau ‘aki ‘a e ma kuo fakatupu; pea ‘e ‘ikai foki ke tolonga ‘a e ngako ‘o ‘eku feilaulau ‘o a‘u ki he pongipongí. ‘Ekesotosi 23:18

Pea na‘e to‘o ‘e Mōse ‘a e vaeua ‘o e totó, ‘o ne ‘ai ia ki he pāsoni; pea ko e vaeua ‘o e totó na‘á ne afuhi ‘i he ‘esi feilaulau. Pea na‘e to‘o ‘e Mōse ‘a e totó, ‘o afuhi ia ki he kakaí, peá ne pehē, Vakai ki he toto ‘o e fuakava, ‘a ia kuo fai ‘e he ‘Eikí mo kimoutolu ‘i he ngaahi folofolá ni kotoa pē. ‘Ekesotosi 24:6, 8

Pea te ke to‘o ‘a e toto ‘o e pulú, ‘o ‘ai ia ki he me‘atui ‘o e ‘esi-feilaulau ‘aki ho louhi‘i nimá, pea lilingi hifo ‘a e toto kotoa pē ‘i he tafa‘aki ki lalo ‘o e ‘esi-feilaulau. Pea ke ke tāmata‘i ‘a e lami, pea ke ke to‘o hono totó, ‘o luluku ‘o takatakai ia ‘i he funga ‘esi-feilaulau. Pea ke ke toki tamate‘i ‘a e lami, pea to‘o hono toto, ‘o ‘ai ia ki he telinga to‘omata‘u ‘o ‘Elone, pea ‘i he telinga to‘omata‘u ‘o hono ongo foha, pea ‘i he motu‘a tuhu ‘o honau nima to‘omata‘u, pea ki he fu‘u va‘e lahi ‘o honau va‘e to‘omata‘u, pea luluku ‘a e toto ‘i he funga ‘olita takatakai. Pea ke ke to‘o ‘a e toto ‘oku ‘i he funga ‘esi-feilaulau, pea mo e lolo tākaí, pea luluku ‘a ia kia ‘Ēlone, mo hono ngaahi kofú, pea ki hono ngaahi fohá, pea ki he ngaahi kofu ‘o hono ngaahi fohá fakataha mo ia: pea ‘e fakamā‘oni‘oni‘i ia, mo hono ngaahi kofú, mo hono ngaahi fohá, mo e ngaahi kofu ‘o hono ngaahi fohá fakataha mo iá. ‘Ekesotosi 29:12, 16, 20-21

Pea ‘e fai ‘e ‘Ēlone ha fakalelei ‘i hono me‘atui tu‘o taha ‘i he ta‘u mo e ta‘ata‘a ‘o e feilaulau ‘o e fakalelei ma‘á e angahalá: te ne fai ha fakalelei ki ai ‘i he ta‘ú ‘i homou ngaahi to‘u tangatá kotoa: ‘oku mā‘oni‘oni taha ia ki he ‘Eikí. ‘Ekesotosi 30:10

‘Oua na‘a ke ‘oatu ‘a e toto ‘o ‘eku feilaulau ‘aki ‘a e me‘a fakatupu; pea ‘e ‘ikai foki tuku ‘a e feilaulau ‘o e katoanga ‘o e laka atú ‘o a‘u ki he pongipongí. ‘Ekesotosi 34:25

Pea te ne tāmata‘i ‘a e pulú ‘i he ‘ao ‘o ‘Eikí: pea ko e kau taula‘eikí, ko e ngaahi foha ‘o ‘Ēloné, te nau ‘omi ‘a e totó, ‘o afuhi ‘a e toto ‘o takatakai ‘i he ‘esi-feilaulau ‘oku ‘i he matapā ‘o e fale fehikitaki ‘o e fakataha‘angá. Pea te ne tāmata‘i ia ‘i he tafa‘aki ‘o e ‘esi-feilaulau fakatokelaú ‘i he

‘ao ‘o e ‘Eikí: pea ko e kau taula‘eikí, ko e ngaahi foha ‘o ‘Ēloné, te nau luluku ‘a hono totó ‘o takatakai ‘i he ‘esi-feilaulaú. Pea ke ‘omi ia ‘e he taula‘eikí ki he ‘esi-feilaulaú, ‘o ne vete hono ‘ulú, ‘o tutu ia ‘i he funga ‘esi-feilaulaú; pea ko hono totó ‘e tafe ia ki tu‘a ‘i he tafa‘aki ‘o e ‘esi-feilaulaú: Levitiko 1:5,11,15

Pea te ne hili hono nimá ki he ‘ulu ‘o ‘ene feilaulaú, pea tāmāte‘i ia ‘i he matapā ‘o e tāpanekale ‘o e fakataha‘angá: pea ko e ngaahi foha ‘o ‘Ēloné ‘e luluku ‘e he kau taula‘eikí ‘a e toto ‘i he funga ‘esi-feilaulau takatakai. Pea te ne hili hono nimá ki he ‘ulu ‘o ‘ene feilaulaú, pea tāmāte‘i ia ‘i he ‘ao ‘o e tāpanekale ‘o e fakataha‘angá: pea ‘e luluku ‘e he ngaahi foha ‘o ‘Ēloné ‘a hono totó ‘o takatakai ‘i he funga ‘esi-feilaulaú. Pea te ne hili hono nimá ki hono ‘ulú, pea tāmāte‘i ia ‘i he ‘ao ‘o e fale fehikitaki ‘o e fakataha‘angá: pea ‘e luluku ‘e he ngaahi foha ‘o ‘Ēloné ‘a hono totó ‘i he funga ‘esi-feilaulau takatakai. ‘E hoko ia ko ha tu‘utu‘uni tu‘uloa ki homou ngaahi to‘u tangatá ‘i homou ngaahi nofo‘anga kotoa pē, ke ‘oua na‘a mou kai ‘a e ngakó pe totó. Levitiko 3:2, 8, 13, 17

Pea ‘e to‘o ‘e he taula‘eiki kuo paní ‘a e toto ‘o e pulú, ‘o ‘omi ia ki he tāpanekale ‘o e fakataha‘angá: Pea ‘e unu ‘e he taula‘eikí hono louhi‘i nimá ‘i he totó, pea luluku tu‘o fitu ‘a e totó ‘i he ‘ao ‘o ‘Eikí, ‘i he ‘ao ‘o e vailóní. Pea ‘e ‘ai ‘e he taula‘eikí ha ni‘ihi ‘o e totó ki he me‘atui ‘o e ‘esi-feilaulau ‘o e ‘inisēnisi melie ‘i he ‘ao ‘o e ‘Eikí, ‘a ia ‘oku ‘i he tāpanekale ‘o e fakataha‘angá; pea te ne lilingi ‘a e toto kotoa ‘o e pulú ‘i lalo ‘i he ‘ōlita ‘o e feilaulau tutú, ‘a ia ‘oku ‘i he matapā ‘o e tāpanekale ‘o e fakataha‘angá. Levitiko 4:5-7

Pea ‘e ‘omi ‘e he taula‘eiki kuo paní ‘a e toto ‘o e pulú ki he tāpanekale ‘o e fakataha‘angá: Pea ‘e unu ‘e he taula‘eikí hono louhi‘i nimá ‘i he toto ‘e ni‘ihi, pea luluku tu‘o fitu ia ‘i he ‘ao ‘o e ‘Eikí, ‘i he ‘ao ‘o e ‘Eikí. Pea te ne ‘ai ha ni‘ihi ‘o e totó ki he me‘atui ‘o e ‘esi feilaulau ‘a ia ‘oku ‘i he ‘ao ‘o e ‘Eikí, ‘a ia ‘oku ‘i he tāpanekale ‘o e fakataha‘angá, pea te ne lilingi ‘a e toto kotoa pē ‘i lalo ‘i he ‘esi feilaulau tutú, ‘a ia ‘oku ‘i he matapā ‘o e tāpanekale ‘o e fakataha‘angá. Levitiko 4:16-18

Pea ‘e to‘o ‘e he taula‘eikí ‘a e toto ‘o e feilaulau ‘o e angahalá ‘aki hono louhi‘i nimá, ‘o ‘ai ia ki he me‘atui ‘o e ‘esi feilaulau tutú, pea lilingi hono ta‘ata‘á ‘i he takele ‘o e ‘esi feilaulau tutú. Pea ‘e to‘o ‘e he taula‘eikí hono totó ‘aki hono louhi‘i nimá, ‘o ‘ai ia ki he me‘atui ‘o e ‘esi-feilaulau tutú, pea te ne lilingi hono toto kotoa ‘i he takele ‘o e ‘ōlitá. Pea ‘e to‘o ‘e he taula‘eikí ‘a e toto ‘o e feilaulau ‘o e angahalá ‘aki hono louhi‘i nimá, ‘o ‘ai ia ki he me‘atui ‘o e ‘esi-feilaulau tutú, pea te ne lilingi hono toto kotoa ‘i he takele ‘o e ‘esi-feilaulaú: Levitiko 4:25,30,34

Pea te ne luluku ‘a e toto ‘o e feilaulau ‘o e angahalá ‘i he tafa‘aki ‘o e ‘esi-feilaulaú; pea ko hono toe ‘o e totó ‘e ta‘ofi ia ‘i he takele ‘o e ‘esi-feilaulaú: ko e feilaulau ia ‘o e angahalá. Levitiko 5:9

‘Ilonga ha me‘a ‘e ala ki hono kakanó ‘e mā‘oni‘oni ia: pea ‘o ka afuhi ‘a hono ta‘ata‘á ‘i ha kofu, ke ke fō ‘a ia na‘e afuhi ai ia ‘i he potu toputapú. Pea ‘e ‘ikai ke kai ha feilaulau angahala, ‘a ia ‘e ‘omi ai ha toto ki he tāpanekale ‘o e fakataha‘angá ke fakalelei ‘i he potu toputapú: ‘e tutu ia ‘i he afi. Levitiko 6:27, 30

Ko e potu te nau tāmāte‘i ai ‘a e feilaulau tutú te nau tāmāte‘i ai ‘a e feilaulau faihalá: pea ko hono totó te ne luluku ‘o

takatakai ‘i he funga ‘esi-feilaulaú. Pea te ne ‘oatu mei ai ha taha mei hono kotoa ‘o e ngaahi feilaulau ki he ‘Eikí, pea ‘e foaki ‘e he taula‘eikí ‘a e toto ‘o e ngaahi feilaulau melinó. Pea ‘oua na‘a mou kai ha fa‘ahinga toto ‘e taha, ‘o tatau ai pē pe ko e manupuna pe manu, ‘i ha taha ‘o homou ngaahi nofo‘angá. ‘Ilonga ha laumālie ‘okú ne kai ha fa‘ahinga toto ‘e taha, ‘e motuhi atu ‘a e laumālie ko iá mei hono kakaí. Ko ia ‘i he lotolotonga ‘o e ngaahi foha ‘o ‘Ēloné, ‘a ia ‘okú ne ‘oatu ‘a e toto ‘o e ngaahi feilaulau melinó, pea mo e ngakó, te ne ma‘u ‘a e uma to‘omata‘ú ‘i he‘ene tafa‘akí. Levitiko 7:2, 14, 26, 27,33

Pea na‘á ne tāmāte‘i ia; pea na‘e to‘o ‘e Mōseese ‘a e totó, ‘o ‘ai ia ki he me‘atui ‘o e ‘esi-feilaulaú ‘o takatakai ‘aki hono louhi‘i nimá, ‘o ne fakama‘a ‘a e ‘esi-feilaulaú, mo lilingi ‘a e totó ‘i he takele ‘o e ‘esi-feilaulaú, ‘o ne fakatapu‘i ia, ke fai ha fakalelei ki ai. Pea na‘á ne tāmāte‘i ia; pea na‘e afuhi ‘e Mōseese ‘a e totó ‘i he funga ‘esi-feilaulau takatakai. Pea na‘á ne tāmāte‘i ia; pea na‘e to‘o ‘e Mōseese ‘a hono totó, ‘o ne ‘ai ia ki he tumu‘aki ‘o e telinga to‘omata‘u ‘o ‘Ēloné, pea ki he motu‘a tuhu ‘o hono nima to‘omata‘ú, pea ki he fu‘u va‘e lahi ‘o hono va‘e to‘omata‘ú. Pea na‘á ne ‘omi ‘a e ngaahi foha ‘o ‘Ēloné, pea na‘e ‘ai ‘e Mōseese ‘a e totó ki he tumu‘aki ‘o honau telinga to‘omata‘ú, mo e motu‘a tuhu ‘o honau nima to‘omata‘ú, pea ki he louhi‘i va‘e lahi ‘o honau va‘e to‘omata‘ú: pea afuhi ‘e Mōseese ‘a e totó ‘i he ‘esi feilaulau takatakai. Pea na‘e to‘o ‘e Mōseese ‘a e lolo tākaí, pea mo e toto ‘a ia na‘e ‘i he funga ‘esi-feilaulaú, ‘o afuhi ia kia ‘Ēlone, mo hono ngaahi kofú, pea ki hono ngaahi fohá, pea ki he ngaahi kofu ‘o hono ongo fohá mo ia; pea fakatapu‘i ‘a ‘Ēlone, mo hono ngaahi kofú, mo hono ngaahi fohá, mo e ngaahi kofu ‘o hono ngaahi fohá ‘aki ia. Levitiko 8:15, 19, 23, 24,30

Pea na‘e ‘omi ‘e he ngaahi foha ‘o ‘Ēloné ‘a e totó kiate ia: pea na‘á ne unu hono louhi‘i nimá ‘i he totó, ‘o ‘ai ki he me‘atui ‘o e ‘esi feilaulaú, ‘o ne lilingi hifo ‘a e totó ki he takele ‘o e ‘esi feilaulaú: Pea na‘á ne tāmāte‘i ‘a e feilaulau tutú; pea na‘e ‘oatu kiate ia ‘e he ngaahi foha ‘o ‘Ēloné ‘a e toto, ‘a ia na‘á ne afuhi takatakai ‘i he ‘esi-feilaulaú. Na‘á ne tāmāte‘i foki ‘a e pulú mo e lami ko e feilaulau ‘aki ‘a e feilaulau melinó, ‘a ia na‘e ma‘á e kakaí: pea na‘e ‘oange ‘e he ngaahi foha ‘o ‘Ēloné kiate ia ‘a e toto, ‘a ia na‘á ne afuhi ‘i he ‘esi-feilaulau takatakai, Levitiko 9:9,12,18

Ko e me‘a ki he manupuna mo‘uí, te ne to‘o ia, mo e fefie sitá, mo e kula ‘aho‘ahó, mo e hysop, pea unu ia mo e manupuna mo‘uí ‘i he toto ‘o e manupuna na‘e tāmāte‘i ‘i he fukahia vai: Pea ‘e to‘o ‘e he taula‘eikí ‘a e toto ‘o e feilaulau ‘o e faihalá, pea ‘e ‘ai ia ‘e he taula‘eikí ki he telinga to‘omata‘u ‘o ia ‘e fakama‘á, pea ‘i he motu‘a tuhu ‘o hono nima to‘omata‘ú, pea ki he fu‘u va‘e lahi ‘o hono va‘e to‘omata‘ú: Pea ko e toenga ‘o e lolo ‘oku ‘i hono nimá ‘e ‘ai ‘e he taula‘eikí ki he tumu‘aki ‘o e telinga to‘omata‘u ‘o ia ‘e fakama‘á, pea ‘i he motu‘a tuhu ‘o hono nima to‘omata‘ú, pea ‘i he fu‘u va‘e lahi ‘o hono va‘e to‘omata‘ú: Pea ‘e ‘ai ‘e he taula‘eikí ‘a e lolo ‘oku ‘i hono nimá ki he tafa‘aki ‘o e telinga to‘omata‘u ‘o ia ‘e fakama‘á, pea ‘i he motu‘a tuhu ‘o hono nima to‘omata‘ú, pea ‘i he fu‘u va‘e lahi ‘o hono va‘e to‘omata‘ú, ‘i he potu ‘o e toto ‘o e feilaulau faihalá: Pea te ne to‘o ‘a e ‘akau ko e sitá, pea mo e hyssop, mo e kula ‘aho‘aho, mo e manupuna mo‘uí, pea unu ia ‘i he toto ‘o e manupuna

kuo tamate'i, pea 'i he vai tafe, pea luluku 'a e fale 'o liunga fitu: Pea te ne fakama'a 'a e fale 'aki 'a e toto 'o e manupuna, mo e vai tafe, mo e manupuna mo'ui, mo e fefie sita, pea mo e hyssop, pea mo e kula 'aho'aho: Levitiko 14:6, 14, 17, 25, 28, 51,52

Pea te ne to'o 'a e toto 'o e pulu, 'o luluku ia 'aki hono louhi'i to'ukupu 'i he nofo'anga 'alo'ofa ki he fakahahaké; pea te ne luluku 'a e toto 'aki hono louhi'i nimá 'aki hono louhi'i nimá 'o liunga fitu ki mu'a 'i he nofo'anga 'o e 'alo'ofá. Pea te ne toki tamate'i leva 'a e kosi 'o e feilaulau 'o e angahalá, 'a ia 'oku ma'á e kakaí, pea 'omi hono toto ki loto 'i he vailí, pea fai 'aki 'a e toto ko iá 'a e toto 'o e pulu tangatá, pea luluku ia 'i he nofo'anga 'o e 'alo'ofá, pea 'i he nofo'anga 'o e 'alo'ofá: Pea te ne 'alu atu ki he 'esi-feilaulau 'oku 'i he 'ao 'o e 'Eikí, pea fai ha fakalelei ma'ana; pea te nau to'o 'a e toto 'o e pulu, mo e toto 'o e kosi, 'o 'ai ia ki he me'atui 'o e 'esi feilaulau takatakai. Pea te ne luluku 'aki ia 'a e toto 'aki hono louhi'i nimá 'o liunga fitu, pea fakama'a ia, pea fakamā'oni'oni'i ia mei he ta'ema'a 'a e fānau 'a 'Isilelí. Pea ko e pulu ko e feilaulau 'aki 'a e angahalá, pea mo e kosi ke feilaulau 'aki 'a e angahalá, 'a ia na'e 'omi hono toto ke fai 'a e fakalelei 'i he potu toputapú, 'e 'alu atu ha taha 'o 'alu atu ta'ekau ai 'a e nofo'angá; pea te nau vela 'i he afi 'a honau kilí, mo honau kakanó, mo honau dung. Levitiko 16:14, 15, 18, 19, 27

Pea ke afuhi 'e he taula'eikí 'a e toto ki he 'esi-feilaulau 'a e 'Eikí 'i he matapā 'o e tāpanekale 'o e fakataha'angá, pea tutu 'a e ngakó ke hoko ko ha kona melie ki he 'Eikí. Pea 'ilonga ha tangata 'e 'i he fale 'o 'Isilelí, pe 'o e kau muli 'oku 'aunofo 'iate kimoutolú, 'a ia 'oku nau kai ha fa'ahinga toto pē 'e taha; Te u hanga foki hoku matá ki he laumālie ko ia 'oku kai 'a e toto, pea motuhi atu ia mei hono kakaí. He ko e mo'ui 'a e kakanó 'oku 'i he toto: pea kuó u foaki ia kiate kimoutolu 'i he funga 'esi-feilaulau ke fai 'a e fakalelei ma'a homou laumālie: he ko e ta'ata'á 'oku fai ai 'a e fakalelei ma'á e laumālie. Ko ia na'á ku pehē ange ki he fānau 'a 'Isilelí, 'E 'ikai kai toto hamou laumālie, pea 'e 'ikai kai 'e ha muli 'iate kimoutolu 'a e toto. Pea 'ilonga ha tangata 'e 'i ai 'a e fānau 'a 'Isilelí, pe 'o e kau muli 'oku 'aunofo 'iate kimoutolú, 'a ia 'oku tuli mo ma'u ha manu pe manupuna 'e lava ke kaí; te ne lilingi hifo foki hono toto, pea 'ufi'ufi ia 'aki 'a e efu. He ko e mo'ui ia 'a e kakano kotoa pē; ko hono toto ma'á e mo'ui 'i ai: ko ia na'á ku pehē ai ki he fānau 'a 'Isilelí, 'E 'ikai te mou kai 'a e toto 'o ha fa'ahinga kakano: he ko e mo'ui 'a e kakano kotoa pē ko hono toto ia: ko ia ia 'e kai iá, 'e motuhi atu ia. Levitiko 17:6, 10-14

Ka ko e veloaki 'o ha pulu, pe ko e 'uluaki 'o ha sipi, pe ko e veloaki 'o ha kosi, 'e 'ikai te ke huhu'i; 'oku nau mā'oni'oni: ke ke luluku 'a honau toto 'i he funga 'esi-feilaulau, pea ke tutu 'a honau ngakó ko ha feilaulau na'e fai 'aki 'a e afi, ko ha kona melie ki he 'Eikí. Nomipa 18:17

Pea 'e to'o 'e 'Elalisa ko e taula'eikí 'a hono toto 'aki hono louhi'i nimá, 'o luluku fakahangatonu hono toto 'i he 'ao 'o e tāpanekale 'o e fakataha'angá 'o liunga fitu: Pea 'e tutu 'e ha toko taha 'a e mofó 'i hono 'aó; 'e vela 'a hono kili, mo hono kakano, mo hono toto, 'aki hono dung: Nomipa 19:4-5

Pea ke ke 'oatu 'a ho'o ngaahi feilaulau tutu, 'a e kakano mo e toto, ki he 'esi-feilaulau 'o e 'Eiki ko ho 'Otua: pea 'e lilingi 'a e ta'ata'a 'o ho'o ngaahi feilaulau ki he 'esi-feilaulau 'o e 'Eiki ko ho 'Otua, pea te ke kai 'a e kakano. Teutalonome 12:27

Ko ia na'a nau tamate'i 'a e ongo pulu, pea ma'u 'e he kau taula'eikí 'a e toto, 'o afuhi ia 'i he 'esi-feilaulau: pea 'i he'enu tamate'i 'a e fanga sipi tangatá, na'a nau afuhi 'a e toto ki he 'esi feilaulau: na'a nau tamate'i foki mo e fanga lamí, pea nau afuhi 'a e toto 'i he 'ölitá. Pea na'e tamate'i 'a kinautolu 'e he kau taula'eikí, pea nau fai 'a e fakalelei 'aki honau toto 'i he funga 'esi-feilaulau, ke fai ha fakalelei ma'a 'Isileli kotoa pē: he na'e fekau 'e he tu'i ke fai 'a e feilaulau tutu mo e feilaulau angahalá ma'á 'Isileli kotoa. 2 Fakamatala Me'a Hokohoko 29:22,24

Pea na'a nau tu'u 'i honau tu'unga 'o fakatautu ki honau anga, 'o fakatautu ki he fono 'a Mōse ko e tangata 'a e 'Otua: na'e afuhi 'e he kau taula'eikí 'a e toto, 'a ia na'a nau ma'u mei he nima 'o e kau Līvai. 2 Fakamatala Me'a Hokohoko 30:16

Pea na'a nau tamate'i 'a e lakaatú, pea afuhi 'e he kau taula'eikí 'a e toto mei honau nimá, pea fohi 'a kinautolu 'e he kau Līvai. 2 Fakamatala Me'a Hokohoko 35:11

Ko e hā hono 'uhinga 'o ho'omou ngaahi feilaulau lahi kiate aú? 'oku folofola 'e he 'Eiki: 'Oku ou fonu 'i he ngaahi feilaulau tutu 'o e fanga sipi tangatá, pea mo e ngako 'o e fanga manu na'e fafanga 'aki 'a e fanga manú; pea 'oku 'ikai te u fiefia 'i he toto 'o e fanga pulu, pe ko e fanga lamí, pe ko 'ene fanga kosi. 'Isaia 1:11

Pea pehē mai 'e ia kiate au, Foha 'o e tangatá, 'oku folofola peheni 'e he 'Eiki ko e 'Otua; Ko e ngaahi ouau 'eni 'o e 'esi-feilaulau 'i he 'aho te nau fai ai iá, ke fai ha feilaulau tutu 'i ai, pea ke afuhi 'a e toto 'i ai. Pea ke ke to'o hono toto, 'o 'ai ia ki hono me'atui 'e faá, pea 'i he tuliki 'e fā 'o e nofo'angá, pea 'i he kau'āfonua takatakai: ko ia ke ke fakama'a mo fakama'a ia. 'Isikeli 43:18,20

Ka ko e kau taula'eiki ko e kau Līvai, ko e ngaahi foha 'o Sālekí, 'a ia na'a nau tauhi 'a hoku fale tapú 'i he taimi na'e hē ai 'a e fānau 'a 'Isilelí meiate aú, te nau 'unu'unu mai kiate au ke tauhi au, pea te nau tu'u 'i hoku 'aó ke 'oatu kiate au 'a e ngako mo e toto, 'oku folofola 'e he 'Eiki ko e 'Otua: 'Isikeli 44:15

Pea 'e to'o 'e he taula'eikí 'a e toto 'o e feilaulau 'o e angahalá, 'o 'ai ia ki he ngaahi pou 'o e falé, pea 'i he tuliki 'e fā 'o e nofo'anga 'o e 'esi-feilaulau, pea ki he ngaahi pou 'o e matapā 'o e loto'ā 'i lotó. 'Isikeli 45:19

Pea 'i he'enu kai na'e to'o 'e Sīsū 'a e maá 'o ne fakafeta'i, mo tofitofi, 'o 'atu ki he kau ākongá, 'o ne pehē, To'o 'o kai: ko hoku sinó 'eni. Pea to'o 'e ia 'a e ipú, 'o fakafeta'i, pea 'atu kiate kinautolu, 'o ne pehē, Mou inu ai kotoa pē; He ko hoku toto 'eni 'o e fuakava fo'ou, 'a ia 'oku lilingi ke fakamolemole ai 'a e angahala 'a e tokolahi. Matiu 26:26-28

Pea 'i he'enu kai na'e to'o 'e Sīsū 'a e maá, 'o ne fakafeta'i, mo tofitofi, 'o ne 'atu kiate kinautolu, 'o ne pehē, To'o 'o kai: ko hoku sinó 'eni. Pea to'o 'e ia 'a e ipú, pea hili 'ene fakafeta'i, na'á ne 'oange kiate kinautolu: pea nau inu kotoa ai. Pea pehē 'e ia kiate kinautolu, Ko hoku toto 'eni 'o e fuakava fo'ou, 'a ia 'oku lilingi koe'uhi ko e tokolahi. Ma'ake 14:22-24

Pea to'o 'e ia 'a e maá, 'o ne fakafeta'i mo tofitofi ia, 'o ne 'atu kiate kinautolu 'o pehē, Ko hoku sinó 'eni, 'a ia kuo foaki koe'uhi ko kimoutolú: fai 'eni 'i he fakamanatu kiate au. Pea hili 'a e 'ohomohé na'e to'o foki 'e ia 'a e ipú, 'o pehē, Ko e

ipú ni ko e fuakava fo'ou 'i hoku totó, 'a ia 'oku lilingi koe'uhí ko kimoutolu. Luke 22:19-20

Pea pehē 'e Sīsū kiate kinautolu, Ko e mo'oni, ko e mo'oni, 'oku ou tala kiate kimoutolu, Kapau 'e 'ikai te mou kai 'a e sino 'o e Foha 'o e tangatá, mo inu hono totó, 'oku 'ikai ha mo'ui 'iate kimoutolu. 'A ia 'okú ne kai hoku kakanó, mo inu hoku totó, 'okú ne ma'u 'a e mo'ui ta'engatá; pea te u fokotu'u ia 'i he 'aho faka'osí. He ko hoku kakanó ko e me'akai mo'oni ia, pea 'oku inu mo'oni 'a hoku totó. Ko ia 'okú ne kai hoku kakanó, mo inu 'i hoku totó, 'okú ne nofo 'iate au, mo au 'iate ia. Sione 6:53-56

Koe'uhí ke mou faka'ehi'ehi mei he ngaahi kakano'i manu kuo feilafuá ki he ngaahi tamapuá, mo e totó, mo e ngaahi me'a no'o mo e fe'auakí: 'a ia kapau te mou tauhi 'a kimoutolu, te mou fai lelei ai. Mou totongi lelei. Ngaue 15:29

Pea kuó ne ngaohi mei he toto pē taha 'a e ngaahi pule'anga kotoa pē 'o e tangatá ke nofo 'i hono kotoa 'o e funga 'o e māmaní, pea tu'utu'uni 'a e ngaahi taimi kuo tu'utu'uni ki mu'á, pea mo e ngaahi ngata'anga 'o honau nofo'angá; Ngaue 17:26

Ko ia 'oku ou to'o ai 'a kimoutolu ke lekooti 'i he 'ahó ni, 'oku ou ma'a mei he toto 'o e kakai kotoa pē. He kuo 'ikai te u ta'ofi ke fakahā kiate kimoutolu 'a e akonaki kotoa pē 'a e 'Otuá. Ko ia ke mou tokanga kiate kimoutolu, pea ki he tākanga monumanu kotoa pē, 'a ia kuo ngaohi 'e he Laumālie Mā'oni'oni ke mou hoko ko e kau 'ovasiá, ke fafanga 'a e siasi 'o e 'Otuá, 'a ia kuó ne fakatau 'aki hono toto 'o'oná. Ngaue 20:26-28

Koe'uhí ko e kau Senitaile 'oku tuí, kuo mau tohi mo faka'osi 'aki 'oku 'ikai te nau tauhi ha me'a pehē, tuku kehe pē 'o kapau te nau ta'ofi 'a kinautolu mei he ngaahi me'a kuo foaki ki he ngaahi tamapuá, pea mei he totó, pea mei he no'ó, mo e fe'auakí. Ngaue 21:25

'Oku fakatonuhia'i tau'atāina ia 'i he'ene 'alo'ofá 'i he huhu'i 'a ia 'oku 'ia Kalaisi Sīsū: 'A ia kuo tuku 'e he 'Otuá ke hoko ko e kikite 'i he tui ki hono ta'ata'á, ke fakahā 'a 'ene mā'oni'oni ki he fakamolemole 'o e ngaahi angahala kuo 'osí, 'i he kātaki 'a e 'Otuá; Ke fakahā, 'oku ou pehē, 'i he taimí ni ko 'ene mā'oni'oni: koe'uhí ke totonu ia, pea ke fakatonuhia'i ia 'e ia 'oku tui kia Sīsū. Loma 3:24-26

'Ikai ko ia pē, ka 'i hono fakatonuhia'i kitautolu he taimí ni 'e hono ta'ata'á, 'e fakahaofi ai kitautolu mei he houhaú 'iate ia. Loma 5:9

Ko e ipu tāpuaki 'oku tau tāpuaki'i, 'ikai ko e feohi'anga ia 'o e ta'ata'a 'o Kalaisi? Ko e mā 'oku tau tofitofuá, 'ikai ko e feohi ia 'a e sino 'o Kalaisi? 1 Kolinito 10:16

Pea pehē foki 'ene to'o 'a e ipú, hili 'ene kai 'a e 'one'oné, 'o ne pehē, Ko e ipu 'eni 'o e fuakava fo'ou 'i hoku totó: mou fai 'eni, ko e fakamanatu kiate au, 'i ho'omou fa'a inu iá. He 'o ka mou ka kai 'a e maá ni, mo inu 'i he ipú ni, 'oku mou fakahā ai 'a e pekia 'a e 'Eikí kae 'oua ke ha'u ia. Ko ia 'ilonga 'a ia 'e kai 'a e maá ni, mo inu 'i he ipu ko 'eni 'o e 'Eikí, 'oku ta'efe'ungá, te ne halaia 'i he sino mo e ta'ata'a 'o e 'Eikí. 1 Kolinito 11:25-27

'I he'ene tomu'a teuteu'i kitautolu ki hono ohi 'o e fānaú 'e Sīsū Kalaisi kiate ia, 'o fakatatau ki he fiefia 'o hono

finangaló, Ke fakamālō'ia 'a e nāunau 'o 'ene 'alo'ofá, 'a ia kuó ne 'ai ai ke tau tali 'i he 'ofa'angá. 'A ia 'oku tau ma'u ai 'a e huhu'i 'i hono ta'ata'á, ko e fakamolemole 'o e ngaahi angahalá, 'o fakatatau ki he koloa 'o 'ene 'alo'ofá; 'Efeso 1:5-7

Ka ko 'eni 'ia Kalaisi Sīsū 'a kimoutolu 'a ia na'a mou fa'a mama'o 'i he taimi 'e ni'ihí 'oku ofi mai ia 'i he ta'ata'a 'o Kalaisi. 'Efeso 2:13

'O fakafeta'i ki he Tamaí, 'a ia kuó ne ngaohi 'a kitautolu ke tau kau 'i he tofi'a 'o e kau mā'oni'oni 'i he māma: 'A ia kuó ne fakahaofi 'a kitautolu mei he mālohi 'o e fakapo'ulí, mo ne liliu 'a kitautolu ki he pule'anga 'o hono 'Alo 'ofa'angá: 'A ia kuo tau ma'u ai 'a e huhu'i 'i hono ta'ata'á, 'io, 'a e fakamolemole 'o e ngaahi angahalá: Kolose 1:12-14

Pea, 'i he'ene fakamelino 'i he ta'ata'a 'o hono kolosí, 'iate ia ke fakalelei 'a e ngaahi me'a kotoa pē kiate ia; 'oku ou pehē, 'oku ou pehē, pe 'oku 'i he māmaní ia, pe ko e ngaahi me'a 'i he langí. Kolose 1:20

He ko e me'a 'i he ma'u 'e he fānaú 'a e kakanó mo e totó, na'á ne to'o foki 'e ia 'a e konga 'o ia; koe'uhí ke ne fakauha ia 'i he maté 'a ia na'á ne ma'u 'a e mālohi 'o e maté, 'a ia ko e tēvoló; Hepelu 2:14

Hepelu 9

1 Pea ko e mo'oni na'e ma'u foki 'e he 'uluaki fuakavá 'a e ngaahi ouau 'o e ngāue fakalangí, pea mo ha hūfanga'anga fakamāmani.

2 He na'e ngaohi ha tāpanekale; ko e 'uluakí, 'a ia na'e tu'u ai 'a e tu'unga māma, mo e tēpilé, mo e māma; 'a ia 'oku ui ko e hufanga'anga.

3 Pea hili 'a e veili hono uá, ko e tāpanekale 'a ia 'oku ui ko e Fungani Mā'oni'oni Tahá;

4 'A ia na'e 'i ai 'a e me'a fakakakano koulá, pea mo e puha 'o e fuakavá 'oku takatakai 'aki 'a e koulá, 'a ia na'e 'i ai 'a e ki'i poulu koula na'e 'i ai 'a e maná, mo e tokotoko 'o 'Ēloné 'a ia na'e molo, mo e ngaahi maka 'o e fuakavá;

5 Pea 'oku hanga 'e he ngaahi selupimi 'o e nāunaú 'o fakahā 'a e 'alo'ofá ki ai; 'a ia 'oku 'ikai ke tau lava 'o lea 'aki he taimi ni.

6 Pea 'i he fakanofa pehē 'a e ngaahi me'á ni, na'e 'alu ma'u pē 'a e kau taula'eikí ki he 'uluaki tāpanekalé, 'o fakahoko 'a e ngāue 'a e 'Otuá.

7 Ka ki hono uá na'á ne 'alu toko taha pē ki he taula'eiki lahí tu'o taha 'i he ta'u kotoa pē, 'o 'ikai ta'e 'i ai ha toto, 'a ia na'á ne feitama'i ma'ana, pea mo e ngaahi fehālaaki 'a e kakaí: 8 'Oku fakahaa'i mai 'eni 'e he Laumālie Mā'oni'oni, 'oku te'eki ai fakahā mai 'a e hala ki he potu mā'oni'oni tahá, kae hangē ko e kei tu'u 'a e 'uluaki tāpanekalé:

9 'A ia ko ha fakatātā 'i he taimi ko iá, 'a ia na'e foaki fakatou'osi ki ai 'a e ngaahi me'a-foaki mo e ngaahi feilaulaú, 'a ia na'e 'ikai te ne lava 'o ngaohi ia ke haohaoa 'a ia na'á ne fai 'a e ngāué, 'o kau ki he konisēnisi;

10 'A ia na'e tu'u pē 'i he ngaahi kakano'i manú mo e inú, mo e ngaahi fufulu kehekehe, mo e ngaahi ouau fakakakanó, na'e fai kiate kinautolu 'o a'u ki he taimi 'o e fakafo'ou.

11 Ka kuo hoko mai 'a Kalaisi ko e taula'eiki lahi 'o e ngaahi me'a lelei 'e hoko maí, 'i ha tāpanekale 'oku ma'ongo'onga mo haohaoa ange, 'a ia 'oku 'ikai ngaohi 'aki 'a e nimá, 'a ia ko e pehē, 'oku 'ikai 'o e falé ni;

12 Pea na'e 'ikai 'i he toto 'o e fanga kosí mo e fanga 'uhikí, ka na'e tu'o taha 'ene hū tu'o taha ki he potu toputapú 'i hono toto 'o'oná, kuó ne ma'u 'a e huhu'i ta'engata ma'atautolu.

13 He kapau 'e luluku 'e he toto 'o e pulu mo e fanga kosi, pea mo e efuefu 'o e pulu 'a e ta'ema'a, 'oku ne fakama'oni'oni'i 'a e fakama'a 'o e kakano:

14 'E fēfē hono lahi hake 'o e ta'ata'a 'o Kalaisi, 'a ia na'á ne foaki ia 'i he Laumālie ta'engata ta'e ha 'ila ki he 'Otuá, ke ne fakama'a ho konisēnisi mei he ngaahi ngāue 'o e maté ke tauhi ki he 'Otuá mo'uí?

15 Pea ko hono 'uhinga 'eni 'okú ne hoko ai ko e fakalaloa 'o e fuakava fo'ou, koe'uhí ke tu'unga 'i he maté, ke huhu 'i 'a e ngaahi maumaufono 'a ia na'e 'i he lalo fuakava 'uluaki, 'e lava ke ma'u 'e kinautolu kuo uí 'a e tala'ofa 'o e tofi'a ta'engata.

16 He ko e feitu'u 'oku 'i ai ha fakamo'oni, kuo pau foki ke 'i ai 'a e mate 'a e testator.

17 He 'oku 'i ai ha fakamo'oni 'oku malohi 'i he hili 'a e mate 'a e tangata: ka 'ikai, 'oku 'ikai hano malohi lolotonga 'oku mo'uí 'a e fakamo'oni.

18 Pea na'e 'ikai ke fakatapui 'a e 'uluaki fuakavá ta'e 'i ai ha toto.

19 He 'i he 'osi lea 'aki 'e Mōse 'a e akonaki kotoa pē ki he kakai kotoa pē 'o fakatatau ki he fonó, na'á ne to'o 'a e toto 'o e fanga 'uhiki mo e fanga kosi, 'aki 'a e vai, mo e fulufulu 'i sipi kula 'aho'aho, mo e hyssop, 'o afuhi 'a e tohi, mo e kakai kotoa pē,

20 'O pehē, Ko e toto 'eni 'o e fuakava kuo lilingi 'e he 'Otuá kiate kimoutolú.

21 'I kai ngata aí, na'á ne afuhi 'aki 'a e totó fakatou'osi 'a e tāpanekalé, pea mo e ngaahi ipu kotoa 'o e ngāue fakafaifekau.

22 Pea 'oku meimei ko e me'a kotoa pē 'oku fai ia 'i he fonó kuo fakama'a 'aki 'a e totó; pea 'oku 'ikai ha fakamolemole ta'e 'i ai ha lilingi toto.

23 Ko ia na'e 'aonga ai ke fakama'a 'a e ngaahi sīpinga 'o e ngaahi me'a 'i he langi 'aki 'a e ngaahi me'á ni; ka 'oku 'i ai ha ngaahi feilaulau lelei ange 'a e ngaahi me'a fakalangi 'iate kinautolu pe.

24 He 'oku 'ikai hū 'a Kalaisi ki he ngaahi potu toputapú kuo ngaohi 'e he nimá, 'a ia ko e ngaahi fakatātā 'o e mo'oni; ka ki he langi tonu, ke hā ia he taimi ni 'i he 'ao 'o e 'Otuá koe'uhí ko kitautolu:

25 Pea 'oku 'ikai ke ne fa'a foaki ia, 'o hangē ko e hū 'a e taula'eiki lahi ki he potu toputapú 'i he ta'u kotoa pē mo e toto 'o ha ni'ihī kehe;

26 He kuo pau pē na'á ne fa'a mamahi talu mei hono 'ai 'a e tu'unga 'o māmaní: ka kuo tu'o taha 'eni 'ene hā mai 'i he ngata'anga 'o māmaní ke si'aki 'a e angahalá 'i he feilaulau 'a'aná.

27 Pea hangē kuo tu'utu'uni ki he tangatá ke nau mate tu'o taha, ka 'i he hili 'a e fakamāu ni:

28 Ko ia na'e foaki kia Kalaisi 'i ha taimi 'e taha 'a e ngaahi angahala 'a e tokolahi; pea ko kinautolu 'oku 'amanaki kiate iá te ne toe hā mai ko hono tu'o ua ta'e 'i ai ha angahala ki he fakamo'uí.

He 'oku 'ikai malava ke to'o 'e he toto 'o e fanga pulú mo e fanga kosi 'a e ngaahi angahalá. Hepelu 10:4

Ko ia, 'e kāinga, 'i he'enua loto-to'a ke hū ki he mā'oni'oni 'i he ta'ata'a 'o Sīsū, Hepelū 10:19

Ko e hā hono lahi 'o e tautea mamahi, 'i ho'omou mahalo koā 'oku taau ke pehē 'oku taau, 'a ia kuo molomoloki hifo 'i he lalo va'e 'o e 'Alo 'o e 'Otuá, mo lau 'a e ta'ata'a 'o e fuakavá, 'a ia na'e fakamā'oni'oni'i ai ia, ko ha me'a ta'e-mā'oni'oni, pea kuó ne fai neongo 'a e Laumālie 'o e 'alo'ofá? Hepelu 10:29

Na'á ne tauhi 'a e lakaatú 'i he tuí, pea mo e afuhi 'o e totó, telia na'a ala kiate kinautolu 'a ia na'á ne faka'auha 'a e 'uluaki fānaú. Hepelu 11:28

Kuo te'eki ai te mou fakafepaki 'i 'a e totó, 'o feinga ke ta'ofi 'a e angahalá. Hepelu 12:4

Pea kia Sīsū ko e fakalaloa 'o e fuakava fo'ou, pea ki he ta'ata'a 'o e luluku, 'a ia 'okú ne lea 'aki 'a e ngaahi me'a lelei ange 'ia 'Ēpelí. Hepelu 12:24

He ko e sino 'o e fanga manu ko iá, 'a ia 'oku 'omai honau totó ki he potu toputapú 'e he taula'eiki lahi koe'uhí ko e angahalá, 'oku tutu ia 'o 'ikai ha 'apitanga. Ko ia ai, na'e mamahi foki 'a Sīsū koe'uhí ke ne fakamā'oni'oni'i 'a e kakaí 'aki hono ta'ata'a 'o'oná, pea mamahi 'i tu'a 'i he matapaá. Hepelu 13:11-12

Ko 'eni, ko e 'Otuá 'o e melinó, 'a ia na'á ne toe fakafoki mai mei he maté 'a hotau 'Eiki ko Sīsū, 'a e Tauhi lahi 'o e fanga sipi 'i he ta'ata'a 'o e fuakava ta'engata, Ke Ke fakahaohaoa 'i 'a kimoutolu 'i he ngāue lelei kotoa pē ke fai hono finangaló, 'o ne ngāue 'iate kimoutolu 'a ia 'oku lelei 'i hono 'aó, 'ia Sīsū Kalaisi; ke 'iate Ia 'a e lāngilangi 'o ta'engata pea ta'engata. 'Emeni. Hepelu 13:20-21

Fili 'o fakatatau ki he tomu'a 'afio 'i 'e he 'Otuá ko e Tamaí, 'i hono fakamā'oni'oni'i 'o e Laumālie, ke mou talangofua mo afuhi 'a e ta'ata'a 'o Sīsū Kalaisi: Mou fakalahi 'a e 'ofá kiate kimoutolu, mo e melinó. 1 Pita 1:2

Ko e me'a 'i ho'omou 'ilo 'i na'e 'ikai huhu 'i 'a kimoutolu 'aki 'a e ngaahi me'a fakalielia, 'o hangē ko e silivá mo e koulá, mei ho'omou ngaahi lea ta'e'aonga na'e ma'u 'e he talatukufakaholo 'a ho'omou ngaahi tamaí; Ka 'i he ta'ata'a mahu'inga 'o Kalaisi, 'o hangē ko e lami ta'e hano mele pea ta'e hano mele: 1 Pita 1:18-19

Ka 'o kapau 'oku tau 'a'eva 'i he māmá, 'o hangē ko 'ene 'i he māmá, 'oku tau feohi fakataha, pea 'oku fakama'a kitautolu 'e he ta'ata'a 'o Sīsū Kalaisi ko hono 'Aló mei he angahala kotoa pē. 1 Sione 1:7

Ko ia 'eni na'e ha'u 'i he vai mo e totó, 'io ko Sīsū Kalaisi; 'o 'ikai 'i he vai pe, ka 'i he vai mo e toto. Pea ko e Laumālie 'okú ne fakamo'oni ki aí, koe'uhí he ko e Laumālie ko e mo'oni ia. He 'oku ai 'a e toko tolu 'oku fakamo'oni 'i he langi, ko e Tamaí, mo e Folofolá, mo e Laumālie Mā'oni'oni: pea 'oku taha pē 'a e toko tolu ni. Pea ko e toko tolu 'oku fakamo'oni 'i he māmaní, ko e Laumālie, mo e vai, pea mo e totó: pea 'oku taha pē 'a e toko tolu ni. Kapau te tau ma'u 'a e fakamo'oni 'a e tangatá, 'oku lahi ange 'a e fakamo'oni 'a e 'Otuá: he ko e fakamo'oni 'eni 'a e 'Otuá kuó ne fakamo'oni 'i ki hono 'Aló. 1 Sione 5:6-9

Pea meia Sīsū Kalaisi, 'a ia ko e fakamo'oni faivelengá, pea mo e 'uluaki fakatupu 'o e maté, pea mo e pilinisi 'o e ngaahi tu'i 'o e māmaní. Kiate ia na'e 'ofa kiate kitautolú, mo ne fufulu 'a kitautolu mei he'etau ngaahi angahalá 'i hono ta'ata'a 'o'oná, Pea kuó ne ngaohi 'a kitautolu ko e ngaahi tu'i mo e kau taula'eiki ki he 'Otuá mo 'ene Tamaí; ke ne ma'u 'a e nāunau mo e pule 'o ta'engata pea ta'engata. 'Emeni. Fakaha 1:5-6

Pea na'a nau hiva 'aki ha hiva fo'ou, 'o pehē, 'Oku taau ke to'o 'a e tohi, pea fakaava hono fakama'ú: he na'e tāmata'i

koe, pea kuó ke huhu‘i ‘a kinautolu ki he ‘Otuá ‘aki ho totó mei he fá‘ahinga, mo e lea, mo e kakai, mo e pule‘anga kotoa pē; Fakaha 5:9

Pea u pehe ange kiate ia, ‘Eiki, ‘oku ke ‘ilo‘i. Pea pehē mai ‘e ia kiate au, Ko kinautolu ‘eni na‘e ha‘u mei he fu‘u mamahi lahi, pea kuo nau fō honau kofu tōtōlofā, ‘o fakahinehina‘i ‘a kinautolu ‘i he ta‘ata‘a ‘o e Lamí. Fakaha 7:14

Pea na‘a nau ikuna‘i ia ‘aki ‘a e ta‘ata‘a ‘o e Lamí, mo e lea ‘o ‘enau fakamo‘oní; pea na‘e ‘ikai te nau ‘ofa ‘i he‘enau mo‘uí ‘o a‘u ki he maté. Fakaha 12:11

Pea na‘a ku mamata ki he ma fakaava ‘a e langí, ‘o vakai ki ha hoosi hinehina; pea ko ia ia na‘e nofo ai na‘e ui ia ko e Faivelenga mo e Mo‘oní, pea ‘okú ne fakamaau mo fai tau ‘i he mā‘oní‘oní. Na‘e tatau hono ongo fofongá mo e ulo ‘o e afi, pea na‘e ‘i hono ‘ulú ‘a e ngaahi kalauni lahi; pea kuo tohi hono hingoá, pea na‘e ‘ikai ke ‘ilo ia ‘e ha tangata ka ko ia pē. Pea na‘e fakakofu‘i ia ‘aki ‘a e kofu tukuhau ‘i he toto: pea ‘oku ui hono huafá ko e Folofofa ‘a e ‘Otuá. Pea na‘e muimui ‘iate ia ‘a e ngaahi kau tau ‘a ia na‘e ‘i he langí ‘i he fanga hoosi hinehina, kuo kofu ‘aki ‘a e līneni tu‘ovalevale, hinehina mo ma‘a. Fakaha 19:11-14

Tau sio fakamama‘u mu‘a ki he ta‘ata‘a ‘o Kalaisí, pea vakai ki hono mahu‘inga ‘o hono ta‘ata‘á ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otuá: ‘a ia kuo lilingi koe‘uhi ko hotau fakamo‘uí, kuó ne ma‘u ‘a e ‘alo‘ofa ‘o e fakatomalá ma‘á e māmaní kotoa. 1 Tohi ‘a Kelemení ki he Kolinito 4:5

Pea na‘a nau ‘oange foki kiate ia ha faka‘ilonga: ke ne tautau ‘i hono falé ha maea kula ‘aho‘aho; ‘o fakamo‘uí ai, koe‘uhi ke ‘i ai ‘a e huhu‘i ‘i he ta‘ata‘a ‘o hotau ‘Eiki kiate kinautolu kotoa pe ‘oku tui mo ‘amanaki lelei ki he ‘Otuá. ‘E hoku ngaahi ‘ofa‘anga, ‘oku ‘ikai ngata pē ‘i he ‘i ai ‘a e tuí, ka ko e kikite foki ‘i he fefiné ni. 1 Tohi ‘a Kelemení ki he Kolinito 6:10

Tau faka‘apa‘apa‘i mu‘a hotau ‘Eiki ko Sīsū Kalaisí, ‘a ia na‘e foaki hono ta‘ata‘á ma‘atautolu. 1 Tohi ‘a Kelemení ki he Kolinito 10:6

Na‘e kau fakataha ‘a e ‘Eiki mo kitautolu ‘i he ‘ofa faka-Kalaisí; ka koe‘uhi ko e ‘ofa na‘a ne fai kiate kitautolu, na‘e foaki ai ‘e hotau ‘Eiki ko Sisu Kalaisi ‘a hono ta‘ata‘a ‘o‘ona ma‘atautolu, ‘i he finangalo ‘o e ‘Otuá; hono kakanó ma‘a hotau kakanó; hono laumalie, ma‘a hotau laumalie. 1 Tohi ‘a Kelemení ki he Kolinito 21:7

Ko e me‘a ‘eni na‘e tu‘uaki mai ai ‘e hotau ‘Eiki ke tukuange hono sino ki he faka‘auha, koe‘uhi ke lava ‘o fakama‘oní‘oní‘i kitautolu ‘i hono fakamolemole‘i ‘o ‘etau ngaahi angahala; ‘a ia, ‘i he luluku ‘o hono ta‘ata‘a. He ‘oku folofofa peheni ‘e he Folofofá: Na‘e lavea ia koe‘uhi ko ‘etau ngaahi maumau-fonó, na‘e fakavolu ia koe‘uhi ko ‘etau ngaahi hiá, pea kuo fakamo‘uí ‘a kitautolu ‘i hono ta‘ata‘á. Na‘e tataki ia ‘o hangē ko e lami ke tāmata‘i, pea hangē ko e sipi ‘oku noa ‘i he ‘ao ‘o hono kau tangata kosí, ko ia na‘e ‘ikai te ne fakaava hono ngutú. Tohi Fakalūkufua ‘a Panepasa 4:1, 3

Kuo mou lava‘i lelei ‘a e ngāue na‘e fakanatula kiate kimoutolú ‘i ho‘omou hoko ko e kau muimui ‘o e ‘Otuá, mo fakamafana‘i hake ‘a kimoutolu ‘aki ‘a e ta‘ata‘a ‘o Kalaisí. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he ‘Efeso 1:3

Ko Ignatius, ‘a ia ‘oku ui foki ko Teophorus, ki he siasi ma‘oní‘oní ‘oku ‘i ‘Esia: ‘ofeina ‘e he ‘Otuá ko e Tamai ‘a Sisu Kalaisi, kuo fili mo taau mo e ‘Otuá, ‘o ma‘u ‘a e melino ‘i he kakano mo e ta‘ata‘a, mo e holi ‘a Sisu Kalaisi ko ‘etau ‘amanaki lelei, ‘i he toetu‘u ‘oku ‘iate ia: ‘a ia ‘oku ou faka‘apa‘apa foki ki hono kakato, pea hokohoko atu ‘i he ‘ulungāanga ‘o e hē mei he mo‘oní, ‘o faka‘amu ke ne ma‘u ‘a e fiefia mo e nēkeneka kotoa pē. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he Trallians 1:1

Ko ia ai, ‘o ka ‘ai ‘a e angamaluú, fakafo‘ou ‘a kimoutolu ‘i he tui, ‘a ia ko e kakano ‘o e ‘Eiki; pea ‘i he manava‘ofá, ‘a ia ko e ta‘ata‘a ‘o Sīsū Kalaisí. Ko e tohi ‘a Ignatius ki he Trallians 2:7

‘Okú ou fie ma‘u ‘a e mā ‘a e ‘Otuá ‘a ia ko e kakano ‘o Sīsū Kalaisí, ‘o e hako ‘o Tēvitá; pea ko e inu ‘oku ou faka‘amua ko hono ta‘ata‘a, ‘a ia ko e ‘ofa ta‘e-fa‘a-‘au‘auha. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he Loma 3:5

Ko Ignatius, ‘a ia ‘oku ui foki ko Teophorus, ki he siasi ‘o e ‘Otuá ko e Tamai, pea mo hotau ‘Eiki ko Sisu Kalaisi, ‘a ia ‘oku ‘i Filatelafia ‘i ‘Esia; ‘a ia kuo ne ma‘u ‘a e ‘alo‘ofa, kuo tu‘u ma‘u ‘i he ‘ao ‘o e ‘Otuá, mo fiefia ‘o ta‘engata ‘i he holi ‘a hotau ‘Eiki, pea kuo fakahoko ia ‘i he ‘alo‘ofa kakato ‘i he‘ene toetu‘u: ‘A ia ‘oku ou fe‘ofa‘ofani foki mo au ‘i he ta‘ata‘a ‘o Sisu Kalaisi, ‘a ia ko ‘etau fiefia ta‘engata mo ta‘e hano mele; tautautefito kapau ‘oku nau uouangataha mo e pisope, pea mo kinautolu ‘oku ‘iate ia, pea mo e kau tikoni kuo fakanofa ‘o fakatatau ki he fakakaukau ‘a Sisu Kalaisi; ‘a ia kuó ne nofo ‘o fakatatau ki hono finangalo ‘o‘oná ‘i he tu‘u ma‘u ‘i hono Laumālie Mā‘oní‘oní: He ‘oku taha pē ‘a e kakano ‘o hotau ‘Eiki ko Sīsū Kalaisí; pea ko e ipu ‘e taha ‘i he fāitaha ‘i hono totó; ‘olita ‘e taha; Ko e tohi ‘a Ignatius ki he Philadelphians 1:1, 11

He kuó u vakai kuo tu‘u ma‘u ‘a kimoutolu ‘i he tui ta‘e-fa‘a-ue‘i, ‘o hangē na‘e tutuki ‘a kimoutolu ki he kolosi ‘o hotau ‘Eiki ko Sīsū Kalaisí, ‘i he kakanó pea ‘i he laumālié fakatou‘osi; pea fakama‘u ‘a kinautolu ‘i he ‘ofa ‘i he ta‘ata‘a ‘o Kalaisí; ‘o fakaloto‘i kakato ‘a e ngaahi me‘a ko ia ‘oku felāve‘i mo hotau ‘Eiki. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he Smyrnaeans 1:3

Tuku ke ‘oua na‘a kākaa‘i ‘e ha tangata ‘a ia pē; ‘a e ngaahi me‘a ‘oku ‘i he langí mo e kau ‘āngelo nāunau‘iá, mo e kau pilinisi fakatou‘osi, ‘o tatau ai pē pe ‘oku hā mai pe ‘ikai mamata ki ai, kapau ‘oku ‘ikai te nau tui ki he ta‘ata‘a ‘o Kalaisí, ‘e hoko ia ko e fakamala‘ia kiate kinautolu. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he Smyrnaeans 2:12

‘Okú ou faka‘apa‘apa atu ki ho‘omou pīsope mo‘ui tāú, pea mo ho‘omou anga fakalāmoloki; pea mo ho‘omou kau tikoní, mo hoku kaungā-tamaio‘eiki; pea mo kimoutolu kotoa pē fakalūkufua, kae tautautefito ki he tokotaha kotoa pē, ‘i he huafa ‘o Sīsū Kalaisí, pea ‘i hono kakanó mo e totó; ‘i he‘ene holi mo e toetu‘u ‘i he kakano mo e fakalaumalie fakatou‘osi; pea ‘i he uouangataha ‘a e ‘Otuá mo kimoutolu. Ko e Tohi ‘a Ignatius ki he Smyrnaeans 3:22

‘A ia ‘oku ngaohi ke mo‘ulaloa ki ai ‘a e ngaahi me‘a kotoa pē, ‘a kinautolu ‘oku ‘i he langí, pea ‘oku ‘i he māmaní fakatou‘osi; ‘a ia ‘e hū ki ai ‘a e me‘a mo‘ui kotoa pē; ‘a ia ‘e ha‘u ke hoko ko e fakamaau ‘o e kau kamata‘i mo e maté: ‘a ia ko hono totó ‘e ‘ai ‘e he ‘Otuá meiate kinautolu ‘oku tui kiate iá. Ko e Tohi ‘a Poliki ki he Filipai 1:7

Ka ko kinautolu 'e 'ikai te nau tauhi 'ene ngaahi fekaú, ke nau hola mei he'enua mo'uí, pea 'oku nau hoko ko e ngaahi fili ki ai. Pea ko kinautolu 'e 'ikai te nau muimui ki he'ene ngaahi fekaú, te nau tukuange 'a kinautolu ke mate, pea te nau halaia kotoa pē 'i hono toto 'o'oná. Ko e Tohi Hono Tolu 'a Hemas 10:13

Ko ia na'a nau fe'ilongaki pe 'e 'alu 'o fakahā 'a e ngaahi me'á ni kia Pailato. Pea lolotonga 'enua fakakaukau atu ki aí, kuo toe 'asi mai 'a e ngaahi langí ke fakaava mai, pea ko e tangata 'e taha ke 'alu hifo 'o hū ki he fonualotó. 'I he mamata 'a e 'eikitaú mo kinautolu na'e 'iate iá ki he ngaahi me'á ni, na'a nau fakavavevave 'i he po'ulí kia Pailato, 'o tuku 'a e fonualoto na'a nau mamata ki aí, mo fakahā 'a e ngaahi me'á kotoa pē kuo nau mamata ki aí, na'a nau fu'u lotu mamahi 'aupito mo pehē, Ko e mo'oni ko e 'Alo ia 'o e 'Otuá. Pea lea 'a Pailato 'o pehē, 'Oku ou ma'a mei he ta'ata'a 'o e 'Alo 'o e 'Otuá: ka ko kimoutolu na'e lotu ki aí. Pea na'a nau 'unu'unu kotoa mai 'o kole kiate ia ke ne fekau ki he 'eikitaú mo e kau sōtiá ke 'oua na'a nau lea 'aki ha me'a 'o kau ki he ngaahi me'a kuo nau mamata ki aí: He 'oku lelei ange, pehē ange, ke tau halaia 'i he angahala lahi tahá 'i he 'ao 'o e 'Otuá, pea 'oua 'e tō ki he nima 'o e kakai Siú pea tolomaka'i. Ko ia na'e fekau 'e Pailato ki he 'eikitaú mo e kau sōtiá ke 'oua te nau lea 'aki ha me'a. Ko e Ongoongolelei Ne Mole 'o Fakatatau ki he Pita 1:11

Pea na'e hoko mai 'a e folofola 'a e 'Otuá kia 'Ātama, 'o ne pehē kiate ia, 'E 'Ātama, ko e me'a 'i ho'o lilingi ho totó, 'e pehē pē 'eku lilingi hoku toto 'o'okú 'i he'eku hoko ko e kakano 'o ho hakó; pea hangē ko ho'o maté, 'e 'Ātama, 'e pehē pē 'eku maté. Pea hangē ko ho'o langa ha 'esi-feilaulaú, 'e pehē pē 'eku ngaohi ma'au ha 'esi-feilaulau 'i he māmaní; pea hangē ko ho'o foaki ki ai 'a ho totó, 'e pehē foki 'eku 'oatu hoku totó ki ha 'esi-feilaulau 'i he māmaní. Pea hangē ko ho'o kole fakamolemole 'i he toto ko iá, 'e pehē foki 'eku fakamolemole'i 'a hoku totó 'i he ngaahi angahalá, pea fakamolemole'i ai 'a e ngaahi maumau fonó. Ko e 'uluaki Tohi 'a 'Atama mo 'Ivi 24:4-5

Pea ko e tahá, 'i ho'o fekumi ki he Vai 'o e Mo'uí, he 'ikai foaki ia kiate koe 'i he 'ahó ni; ka 'i he 'aho te u lilingi ai hoku totó ki ho 'ulú 'i he fonua ko Kolokotá. He 'e hoko hoku totó ko e Vai 'o e Mo'uí kiate koe, 'i he taimi ko iá, pea 'ikai kiate koe toko taha pē, ka kiate kinautolu kotoa pē 'i ho hakó 'a ia 'e tui kiate Aú; koe'uhí ke hoko ia kiate kinautolu ke mālōlō 'o ta'engata. Ko e 'uluaki Tohi 'a 'Atama mo 'Ivi 42:7-8

Na'e toe folofola 'a e 'Otuá kia 'Ātama, 'E pehē foki 'ene hoko kiate au, 'i he māmaní, 'o ka hoka'i au pea tafe 'a e toto mo e vai mei Hoku vakavaká 'o lele ki Hoku sinó, 'a ia ko e feilaulau mo'oni; pea 'e 'oatu ia 'i he 'esi-feilaulaú ko ha feilaulau haohaoa. Ko e 'Uluaki Tohi 'a 'Ātama mo 'Ivi 69:6

'Oku fakatoka 'a e faliki kotoa 'aki 'a e ngaahi maka mo e ngaahi tahifo ki he ngaahi feitu'u kuo fokotu'u, koe'uhi ke lava 'o 'ave 'a e vai ke fufulu 'a e toto mei he ngaahi feilaulau, he 'oku feilaulau'i ai ha fanga manu 'e lauiafe 'i he ngaahi 'aho katoanga. 'Oku lahi ha ngaahi tu'u'anga vai 'i he fakava'e 'o e 'esi feilaulau 'a ia 'oku 'ikai lava ke mamata ki ai 'a e taha kotoa tuku kehe pe 'a kinautolu 'oku kau 'i he tauhi mai, koe'uhi ke fufulu 'a e toto kotoa pe 'o e ngaahi feilaulau 'oku tanaki 'i he kemo 'o e mata. Tohi 'a 'Alisitia 4:12, 17

Pea ko ia, ko e kau tangatá ni, kuo nau fakamā'oni'oni'i 'a kinautolu koe'uhi ko e 'Otuá, 'o 'ikai ngata pē 'i he'enua ma'u 'a e ongoongo ko 'ení, ka ko e ngeia foki na'e 'ikai ke toe ma'u 'e he filí 'iate kinautolu ha mālōhi ki hotau kakaí, pea na'e tautea'i 'a e anga fakamālohí, pea na'e fakama'a homau fonuá, 'o hangē ko 'ene hoko ko ha totongi huhu'i ki he angahala 'a hotau pule'angá; pea 'i he toto 'o e kau tangata angatonu ko 'ení mo e faka'auha 'o 'enua maté, na'e fakahaofi ai 'e he Māfima'fí fakalangí 'a 'Isileli 'a ia na'e fu'u tō ki mu'á. Tohi Hono Fā 'a Maccabees 8:15